



ΩΡΕΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΑΘΗΝΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - ΜΥΣΤΡΑΣ 2001

ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ

Η ιστορία του Βυζαντίου ξεκινάει με την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης, που ο Μέγας Κωνσταντίνος την κάνει νέα πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας, και τελειώνει με την άλυσή της από τους Τούρκους.

Οι ιστορικοί, για να μελετήσουν καλύτερα τη βυζαντινή ιστορία, τη χώρισαν σε τρεις περιόδους: την πρωτοβυζαντινή ή παλαιохριστιανική, τη μεσοβυζαντινή και την υστεροβυζαντινή.



➤ Με τη βοήθεια της κάτοψης πηγαίνετε στην κεντρική αίθουσα.

A. ΕΝΔΥΣΗ

Το βασικό ρούχο για άνδρες και γυναίκες σε ολόκληρη τη βυζαντινή εποχή ήταν ο χιτώνας.

► Βρείτε το χιτώνα που εκτίθεται στην αίθουσα. Είναι φτιαγμένος από λινό. Από τι άλλο υλικό ήταν τα ρούχα της εποχής; Επιλέξτε και κυκλώστε τρία από τα παρακάτω υλικά.

μαλλί μετάξι νάυλον βαμβάκι συνθετικό

Οι χιτώνες των ανδρών ήταν μακρείς ή κοντοί. **Μακρύ χιτώνα**, για παράδειγμα, φορούσαν ο αυτοκράτορας και οι ακόλουθοί του. **Κοντό χιτώνα** φορούσαν όσοι επαγγελματίες χρειαζόταν να έχουν ελευθερία κινήσεων. Αυτοί συνήθως ήταν στρατιωτικοί ή ανήκαν σε χαμηλά κοινωνικά στρώματα.

► Δείτε τα δύο πανό της έκθεσης με τον τίτλο 'ΕΝΔΥΣΗ'. Βρείτε σε αυτά τους δύο άνδρες που εικονίζονται στα παρακάτω σκίτσα. Με βάση το είδος του χιτώνα που φορούν γράψτε δίπλα από κάθε σκίτσο την ιδιότητα του καθένα.



► Παρατηρήστε το χιτώνα της έκθεσης. Ποιος πιστεύετε ότι θα φορούσε αυτόν το χιτώνα;

.....

Γιατί;

.....



B. ΚΟΜΜΩΣΗ

Οι γυναίκες στη βυζαντινή εποχή είχαν συνήθως μακριά μαλλιά, τα οποία χτένιζαν με διάφορους τρόπους. Τα σήκωναν ψηλά σε κότσο, τα άφηναν λιμένα, τα κατσάρωναν, τα έπλεκαν σε πλεξούδες, τα στόλιζαν με χτένια. **Οι γυναίκες έκοβαν τα μαλλιά τους μόνο όταν πενθούσαν.**

► Βρείτε στην αίθουσα δύο βυζαντινές γυναίκες με διαφορετικό χτένισμα. Περιγράψτε το χτένισμα της καθεμιάς.

Η μία γυναίκα έχει τα μαλλιά της

Η άλλη γυναίκα

Η μόδα στις κομμώσεις των ανδρών δεν παρέμεινε η ίδια σ' όλη τη διάρκεια της βυζαντινής εποχής. Οι Βυζαντινοί ήταν άλλοτε ξυρισμένοι και άλλοτε είχαν γένια. Τα μαλλιά τους ήταν μακριά ή κοντά.

► Κοιτάξτε προσεκτικά τις παρακάτω εικόνες, όπου φαίνεται η κόμμωση των ανδρών σε δύο διαφορετικές περιόδους του Βυζαντίου. Ενώστε με βέλη τις εικόνες με τις λέξεις που περιγράφουν α) την κόμμωση του αυτοκράτορα και β) την κόμμωση του αξιωματούχου.



6ος αι.
Ο αυτοκράτορας
Ιουστινιανός



14ος αι.
Ο αξιωματούχος
Θεόδωρος Κομνηνός Δούκας Συναδηνός

γένια κοντά μαλλιά ξυρισμένος μακριά μαλλιά

Γ. ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Κοσμήματα φορούσαν όλοι οι Βυζαντινοί, άντρες και γυναίκες, φτωχοί και πλούσιοι.

- ▶ Παρατηρήστε τις βιτρίνες με τα κοσμήματα και γράψτε τέσσερα διαφορετικά είδη κοσμημάτων που αναγνωρίζετε.

1.
2.
3.
4.

Στο Βυζάντιο υπήρχαν κοσμήματα από διαφορετικά υλικά. Οι πιο φτωχοί φορούσαν κυρίως κοσμήματα από χαλκό και γυαλί, ενώ οι πιο πλούσιοι φορούσαν κοσμήματα από χρυσό, ασήμι και πολύτιμες πέτρες.

Βρείτε στις βιτρίνες που σημειώνονται στην κάτοψη τα κοσμήματα με τους αριθμούς που βρίσκονται στον παρακάτω πίνακα.

- ▶ Παρατηρήστε το υλικό τους. Βάλτε ✓ στο σωστό τετραγωνάκι και γράψτε αν αυτός που τα φορούσε ήταν φτωχός ή πλούσιος, σύμφωνα με το παράδειγμα.

αντικείμενο	χρυσός	ασήμι	χαλκός	γυαλί	Ποιος τα φορούσε: πλούσιος ή φτωχός;
σκουλαρίκια αρ. 570 13ος αιώνας	✓				πλούσιος
βραχιόλι αρ. 517 7ος αιώνας					
σκουλαρίκια αρ. 557 9ος-10ος αιώνας					
δαχτυλίδι αρ. 599 10ος-12ος αιώνας					
βραχιόλια αρ. 534 10ος-13ος αιώνας					

➤ Πηγαίνετε στις αίθουσες Α και Β της κάτοψης

Δ. ΦΥΛΑΚΤΑ

Οι Βυζαντινοί για να προφυλαχτούν από το κακό φορούσαν φυλακτά. Κάποια φυλακτά είχαν θρησκευτικά θέματα, όπως η Παναγία, ο σταυρός και οι άγιοι. Άλλα φυλακτά είχαν μαγικά σύμβολα που φανέρωναν τις προλήψεις των ανθρώπων.

- ▶ Με τη βοήθεια των σκίτσων βρείτε τα παρακάτω φυλακτά.
- ▶ Παρατηρήστε τα προσεκτικά. Γράψτε κάτω από το καθένα τι εικονίζει.
- ▶ Σκεφτείτε αν έχουν θρησκευτικό ή μαγικό χαρακτήρα και διαγράψτε τη λάθος απάντηση



.....
μαγικός χαρακτήρας
θρησκευτικός χαρακτήρας



.....
μαγικός χαρακτήρας
θρησκευτικός χαρακτήρας



.....
μαγικός χαρακτήρας
θρησκευτικός χαρακτήρας



.....
μαγικός χαρακτήρας
θρησκευτικός χαρακτήρας

Μετά την επίσκεψη στην έκθεση..

- ▶ Γράψτε μια ιστορία χρησιμοποιώντας όσες από τις παρακάτω λέξεις θέλετε:

δεισιδαιμονία	γένια	μακριά μαλλιά
φυλακτό	χρυσό δαχτυλίδι	
χιτώνας	βυζαντινή εποχή	

- ▶ Ζωγραφίστε ένα Βυζαντινό, άντρα ή γυναίκα. Φορέστε του ρούχα και κοσμήματα της εποχής.
- ▶ Βρισκόμαστε στο 2050. Είστε δημοσιογράφοι μόδας. Μόλις παρακολούθησατε την τελευταία επίδειξη μόδας, στην οποία παρουσιάστηκαν οι τάσεις της εποχής. Περιγράψτε σε ένα άρθρο τα ρούχα και το χτένισμα της κολεξιόν 'άνοιξη-καλοκαίρι 2050'.

